

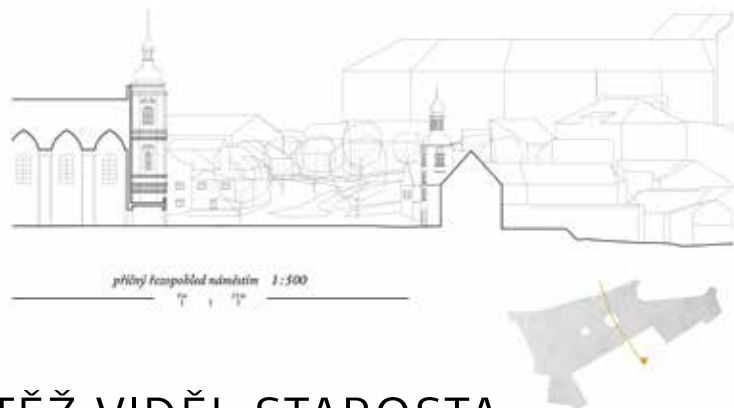
POHLED DO BUDOUCNOSTI NÁMĚSTÍ V LOMNICI

Přehled návrhů z urbanisticko-architektonické soutěže
na revitalizaci náměstí Palackého

27. 9. – 24. 11. 2016

ZADÁNÍ SOUTĚŽE

Účelem soutěže bylo nalézt nejvhodnější řešení ze souboru soutěžních návrhů. Záměrem je navrátit náměstí Palackého kvalitu reprezentativního a pobytového veřejného prostoru odpovídající významu a velikosti městyse Lomnice. Návrhy musí respektovat historické, kulturní, prostorové a funkční souvislosti prostoru náměstí a jeho úlohu v každodenním životě i během slavnostních a společenských událostí.

JAK SOUTĚŽ VIDĚL STAROSTA

Ing. Milan Vojta, MPA, starosta městyse

Každý z nás by si jistě přál, aby Pohled do budoucnosti náměstí v Lomnici netrval příliš dlouho. Proto se Zastupitelstvo městyse Lomnice v loňském roce rozhodlo, že na tu budoucnost vyhlásí otevřenou architektonickou soutěž. Nicméně musím z titulu svých dlouholetých zkušeností s dovořením připomenout pár věcí, které jsou jistě před námi. Plánovaná diskuse s občany i zastupiteli zajisté odhalí, zda občané více preferují dlouhá léta zakončovaná stávající využití ploch na náměstí, nebo dají přednost zásadní změně. Podstatným problémem je jistě stále se zvyšující motorizace neboli počet parkujících aut. Další významnou otázkou je určitě zeleň, myslím stávající. Před zahájením projekčních prací musí rovněž být provedena analýza stávajících inženýrských sítí s tím, že některé bude zřejmě zapotřebí nejprve doplnit nebo opravit. Bavíme se o horizontu určitého počtu budoucích let. Také je třeba stanovit, jak případnou takto rozsáhlou přestavbu financovat v podmínkách venkovského městečka.

CO VÝSLEDKŮM SOUTĚŽE ŘÍKÁ PŘEDSEDA POROTY

Ing. arch. Marek Štěpán, předseda poroty

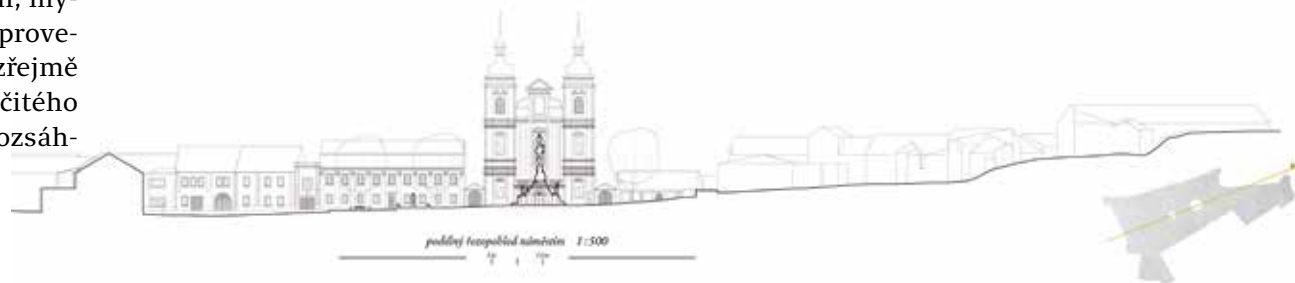
K Lomnici mám dlouhodobý osobní vztah, proto jsem přijal rád účastnictví v porotě této soutěže a pomoci městyse. Má spoluúčast začala již při vlastní přípravě, jasnější obrysy tohoto zadání pak byly debatovány při veřejné diskusi před vyhlášením soutěže. To je jistě dobrým předpokladem širší shody.

Odevzdané návrhy nám poskytly široké názorové portfolio k rozhořurům o podobě a fungování tohoto veřejného prostoru. Zároveň v nich byl obsažen dostatek informací pro posouzení porotou. Posuzovali jsme celkem 15 podaných návrhů, které je možné rozdělit do tří koncepčních směrů:

- sjednocení prostoru náměstí do kompaktního univerzálnějšího prostoru,
- převažující výtvarný koncept,
- atomizace prostoru náměstí na jednotlivé drobnější části.

Proběhnuší diskuse poroty byla velmi věcná a odrazila se v následném rozhodování, které proběhlo až na jednu výjimku jednomyslnou shodou všech porotců. Z výsledku je zřejmé, že jsme upřednostnili vznik sebevědomého univerzálního veřejného prostoru náměstí, umožňujícího jej jednoduše využít pro reprezentativní a pobytové funkce a různorodé společenské akce. Právě takový (a je zřejmé, že je to i můj osobní názor) se pro městys hodí nejvíce a bude i po dlouhé době nejen užitečný, ale i hezký. U oceněných návrhů jsme posuzovali i možnost převést je do realizace.

S klidným svědomím i vážou odpovědnosti předsedy poroty mohu říci, že soutěž splnila své poslání a zásadním způsobem napomohla k upřesnění potřeb a možností městyse. Přeji městyse mnoho investičního štěstí k realizaci nové podoby náměstí a trochu mu nyní ten nalezený potenciál závidím.

SOUTĚŽNÍ POROTA

Řádní členové:

Ing. arch. Marek Štěpán (nezávislý) – předseda poroty

Ing. arch. Eva Špačková, Ph.D. (nezávislá)

Ing. arch. Jan Sedlák (nezávislý)

Mgr. Marie Brázdová, Ph.D., radní (závislá)

Ing. Petr Nahodil, člen zastupitelstva (závislý)

Náhradníci:

Ing. arch. Ing. Jiří Jandourek (nezávislý)

Milan Peringer, místostarosta (závislý)

Ing. arch. Marek Štěpán
(nezávislý) – předseda poroty

Ing. arch. Eva Špačková, Ph.D.
(nezávislá)

Ing. arch. Jan Sedlák
(nezávislý)

Mgr. Marie Brázdová, Ph.D.,
radní (závislá)

Ing. Petr Nahodil, člen
zastupitelstva (závislý)

Ing. arch. Ing. Jiří Jandourek
(nezávislý)

Milan Peringer,
místostarosta (závislý)

Ing. arch. Marek Štěpán

Moravský architekt, který ve svých projektech a myšlenkách rozvíjí osobní archetypální pojetí architektury v moravsko-austriackém regionu. Jeho doménou jsou sakrální stavby, novostavby i rekonstrukce, zabývá se i dalšími občanskými a obytnými stavbami (např. koncepce minimálního bydlení Freedomky) nebo veřejným prostorem. Věnuje se pedagogické činnosti v rámci Laboratoře sakrálního prostoru na ARC VUT.

Ing. arch. Eva Špačková, Ph.D.

Vystudovala Fakultu architektury VUT v Brně a doktorský program na FAST VŠB-TU v Ostravě. Je členkou ČKA. Souběžně s dlouholetou architektonickou praxí ve vlastní architektonické kanceláři v současnosti vyučuje na katedře architektury Fakulty stavební VŠB-TU v Ostravě. Věnuje se odborné i osvětové publikační a vzdělávací činnosti v oboru architektury, zaměřuje se na architekturu 2. poloviny 20. století a na architektonické soutěže. Spolupracuje se Společností Petra Parléře při pořádání a hodnocení architektonických soutěží o Cenu Petra Parléře.

Ing. arch. Jan Sedlák

Absolvent fakulty architektury ČVUT, kde dnes také vede samostatný ateliér v Ústavu navrhování a přednáší na Ústavu urbanismu. Urbanismus přednášel také na VŠUP Praha, několik let působil i na VŠB Ostrava. V roce 1992 založil vlastní projekční ateliér. V jeho působení převládá urbanistická tvorba, se zaměřením na regeneraci a památkovou ochranu měst. Dlouhodobě pracuje v rámci koncepce památkové ochrany Pražské památkové rezervace a obnovy jejího veřejného prostoru. Je členem četných expertních sborů a je činný v rámci Akademického senátu. Mimo jiné stál také u zrodu Společnosti Petra Parléře.

Ing. arch. Ing. Jiří Jandourek

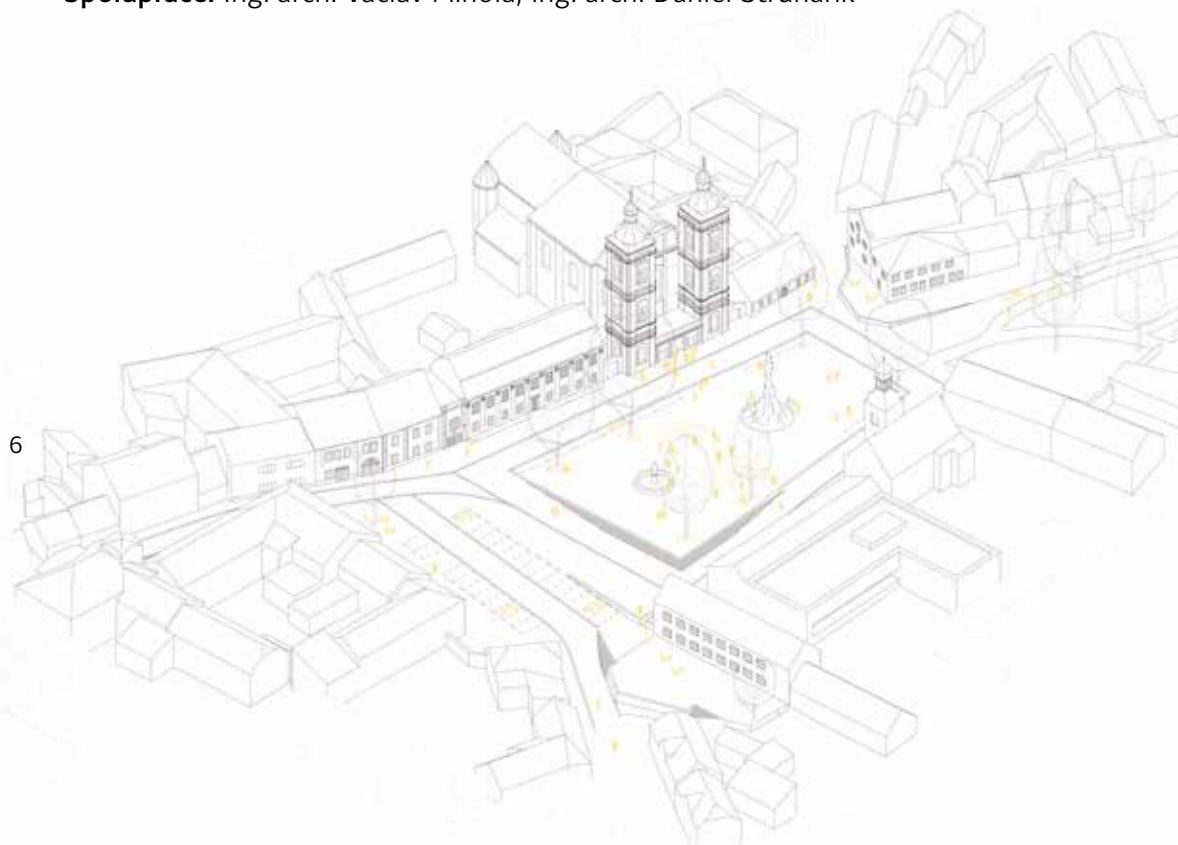
Studoval na Fakultě stavební VUT v Brně a na Fakultě umění a architektury TU v Liberci, kde v současné době působí jako odborný asistent na katedře urbanismu. V roce 2011 zde vedl mezinárodní ateliér „Vize Liberec“. Současně založil a vede společně s architektkou Janou Medlíkovou architektonickou kancelář Atakarchitekti.

OCENĚNÉ NÁVRHY

1. cena (návrh č. 11) 80 000 Kč

Autoři: Ing. Kateřina Miholová, Ing. arch. Norbert Obršál,
Ing. arch. Jan Kubát, Bc. Linda Boušková, Bc. David Helešic

Spolupráce: Ing. arch. Václav Mihola, Ing. arch. Daniel Struhařík

HODNOCENÍ POROTY

Návrh je zpracován velkoryse, vychází z historicky daných skutečností, prostor náměstí určuje primárně pro chodce. Dopravu usměrňuje do jednosměrné komunikace podél obvodu náměstí. Akcentuje potenciál jihozápadní části náměstí, největší příležitost ke změně vidí v postupné obnově prostoru náměstí v návaznosti na zámecký park. Úspěšně se snaží vypořádat se složitou morfologií místa. Návrh je realizovatelný.

ZE ZÁMĚRU AUTORŮ (výťah z autorské zprávy)

Při návrhu vycházíme z historicky daných skutečností. Chceme navrhnout náměstí jeho původní reprezentativní funkci, kterou mělo coby předprostor zámku. Bereme geometrii pravidelného lichoběžníku sevřeného mezi průčelí kostela a radnice a nenásilně definujeme plochu náměstí. Prostory definujeme pomocí použití jiného druhu dlažby, používáme také stromů a v místech s větší elevací též širokých schodů. Ctíme přirozenou hierarchii prostor. Přední část náměstí, kde se dá očekávat největší provoz, věnujeme dopravě a vstupu samotnému. Horní část náměstí svým skoro až vesnickým charakterem připomíná náves a se vzrostlými stromy vytváří příjemný prostor s výhledem na celé náměstí. Odtud vede alej až na kopec k zámku. Hlavní část náměstí, kde se odehrává většina jeho života, je přirozeně v prostoru mezi kostelem a radnicí.

Materiály použité při přestavbě hledáme v co možná nejbližším okolí. Používáme žulu a metamorfované horniny vytěžené z lomu u Předklášteří (Dřínová) a také starou dlažbu, která se již na místě nachází. Dlažbu skládáme podle její funkce. Hlavní reprezentativní část náměstí je vydlážděna z velkoformátové krémové pískovcové dlažby 40x40 cm na koso jako odkaz na dlažbu v kostele. Bordura a prostor pro dopravu je dlážděn kostkami 11x13 cm, narůžovělou žulou. Drobná dlažba pokrývající zbylou plochu náměstí je přizpůsobivá, pohodlná k chůzi. Používáme pro to kostky 4x6 cm. V prostoru návsi je užita dlažba z odsků, říčních kamenů a valounků, která se po stranách vpíjí do trávníku a působí přirozeně a samozřejmě. Odstíny veškeré použité dlažby jsou jemné, krémové a odkazují na jemné fasády kostela a radnice.

Na náměstí se nachází větší množství soch a různých menších objektů. Morový sloup od svého vzniku tvoří těžiště mezi kostelem a radnicí, zároveň ale také těžiště náměstí. Navrhujeme odstranit zbytečné zábradlí. Sochařské dílo potom bude působit méně rezervovaně a kamenný sokl může sloužit například k sezení. Na západ od sloupu se nachází kamenná kašna, kterou přesouváme do osy náměstí a doplňujeme sochou sv. Jana Nepomuckého. Ta je nyní umístěna nevhodně na ostrůvku u silnice pro autobusové nádraží. Přesunutím se stává cílem cesty, která začíná v údolí u kaple sv. Jana Nepomuckého. Zároveň sochu orientujeme tak, aby byla vizuálně spojena se sochou taktéž sv. Jana Nepomuckého na jihozápadním horizontu při cestě na Tišnov. Umístěním na sokl doprostřed kašny odkazujeme také na spojitost světce s vodou. Památník padlým občanům ze světových válek potom přesouváme do ohniska návsi do stínu lip. Pietní prostor s žádaným klidem je vhodnější než frekventované místo při začátku cesty na zámek. V hierarchii důležitosti je socha Cimr-

mana podružná, proto je přesunuta do jihovýchodního rohu náměstí tak, aby nekonkurovala barokním objektům.

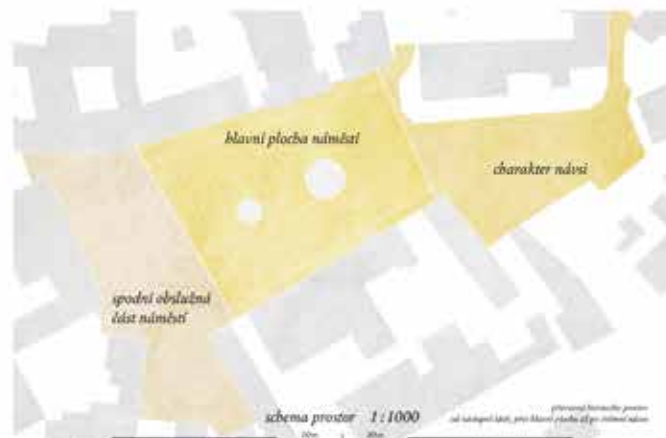
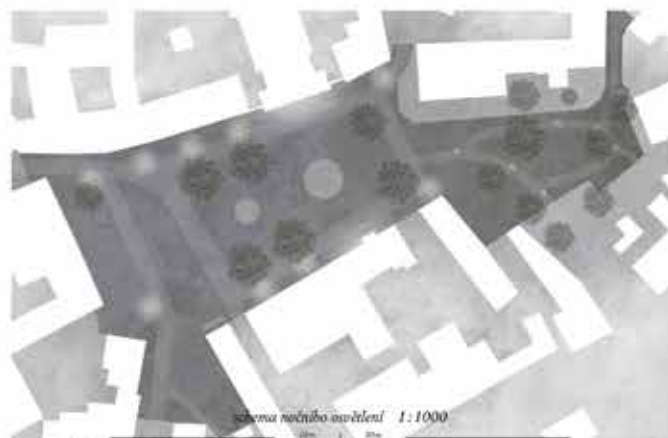
Určující byla při tvorbě také doprava. Prostor náměstí určujeme primárně pro chodce, avšak náměstí nezavíráme pro auta, nevytváříme skanzen. Automobilový provoz usměrňujeme do jednosměrné komunikace podél obvodu náměstí. Zachováváme až 50 parkovacích stání. V západní části necháváme co nejkratší a nejpřímější průjezd pro autobusové linky. Až na tento průjezd koncipujeme veškeré zpevněné plochy jako místa pro umístění stánků nebo třeba kolotočů během jarmarků. V době konání těchto akcí počítáme s uzavřením náměstí pro auta nerezidentů.

Na náměstí se v současné době nachází větší množství vzrostlých stromů. Jedná se o poměrně zdravé jedince – kaštiny a lípy. Tyto doporučujeme ponechat. Doplnované stromy dávají vyniknout průčelí kostela a radnice a podtrhují tak jejich důležitost a napětí mezi nimi. Jejich umístění je podřízeno lichoběžníku náměstí. Z prostoru návsi je vynechaný průhled do náměstí tak, aby nedošlo k vizuálnímu oddělení. Veškeré nevhodné keře zavrhuje a vytváříme prostory pod stromy, které poskytují příjemný stín s lavičkami k posezení.

Osvětlení je střídité, odpovídající charakteru a velikosti městyse. Kostel, mariánský sloup a radnice jsou nasvětleny. Stojící lampy osvětlují náměstí mezi chodníkem a silnicí, tvoří konturu. V prostoru návsi je potom osvětlení intimnější.

Úprava náměstí odhalila skryté potenciály a také nebezpečí místa. Největší nedostatek vidíme v malém a nedostatečném využití parterů objektů k náměstí přiléhajícím. Tento fakt je nejvíce zřetelný na objektu samoobsluhy na jižní frontě náměstí. Navíc je tento objekt nepřiměřeně nízký a nevytváří dostatečnou protiváhu faře na protější straně náměstí. Doporučujeme tedy ke zvážení budoucí přestavbu a větší otevření právě do prostoru náměstí. Potenciál spatřujeme ve spoustě prostor předzahrádek v horní části náměstí, které mohou sloužit například pivovaru a provozu s ním spojenému. Uklidnění provozu a preference pěších zároveň může přispět vzniku podniků, které se otevrou do náměstí i v jeho západní části. Potenciál má i objekt v jihozápadní části náměstí mezi ulicí Poštovská a autobusovým nádražím. Tento objekt patří městyse a může poskytnout zázemí během akcí konaných na náměstí. Zároveň je pod ním terasa, a tudíž se nabízí její propojení s budovou. Jako největší potenciál ovšem vidíme možnost postupné obnovy prostor náměstí s návazností na zámecký park, který je zdevastovaný a jeho původní podoba je takřka nečitelná, stejně jako jeho funkce. Oprava náměstí by mohla jeho obnovu iniciovat. Dohromady park a náměstí tvoří jeden celek v barokním divadle jménem Lomnice.

2. cena (sdílená, návrh č. 7 a návrh č. 9) každá 40 000 Kč

Návrh č. 7

Autoři: Ing. arch. Ivo Pavlík, Ing. arch. Vratislav Ansorge,
Ing. arch. Lucie Kadrmanová Chytilová

Spolupráce: Jan Poslušný, MgA. Filip Kosek, MgA. Jiří Polák,
Ing. arch. Petra Roškotová, MgrA. Jarin Krouz, Bc. Kristian Holan,
Bc. Štěpánka Úlehlová

HODNOCENÍ POROTY

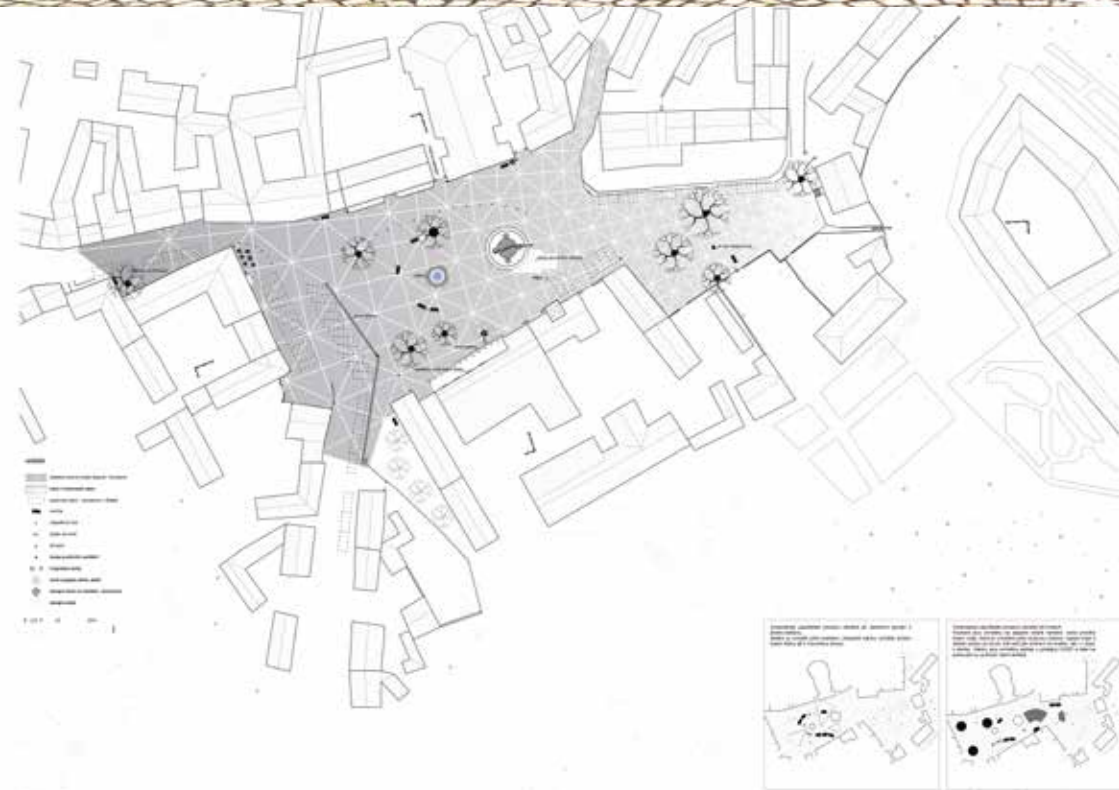
Návrh zcela svobodomyšlně zceluje plochu náměstí a zahrnuje do něj renesanční prvky. Ve své velkorysosti se složitěji vypořádává s některými částmi. Neomezené pokračování geometrického rastru je spíše formální, doprava má dobré schéma, ale nedostatečné mantinely. Zeleň zůstává bez velkých změn. Zajímavým prvkem je koncepce slavnostního nasvětlení nejzajímavějších dominant obce. Téma pěšího spojení zdejších náměstí by mohlo být impulsem pro městys, je ovšem mimo řešené území. Při dalším dopracování je návrh realizovatelný.

ANOTACE

Městys Lomnice dnes má to, co by jí mnohé obce mohly závidět: zajímavou historii i výrazné dominanty posílené malebným umístěním v dramaticky zvlněné krajině včetně přímých pruhledů do údolí. Bohužel samotný koberec centra je přežilý a odpovídá době, kdy mu byla naposledy vtisknuta tvář. Celé se jeví nepřehledně, nejasně, oči bloudí, těkají a hledají, spíše než by jasně četly kompozici náměstí a jeho dominant a prožívaly stavbu historického centra.

V našem pojetí má být náměstí přehledné, pohledově transparentní. Jeho povrch scelujeme jak výškově, tak hlavně povrchově: překrýváme jej barokní strukturou, která odpovídá na dominanty centra, jež přesahují měřítko náměstí dekorem s cílem rozehrát představení oka návštěvníka a vyprávět příběh spjatý se vznikem hradu, dnes zámku, kostela, morového sloupu, kašny i dalších významných staveb. Ploše náměstí dáváme univerzální charakter, který umožní jeho využívání k široké škále činností.

S vědomím, že centrum obce je srdcem, do kterého je nutné pumpovat život, se snažíme naznačit řešení okolí centra: snažíme s centrem více propojit zámek, který považujeme za určující moment a zpřístupnění jeho okolí za doplnění důležité chybějící funkce, dále uvažujeme o nové propojce se židovským městem přes „zahradu kontemplace“, která by zároveň připomněla významného rodáka Leo Eitingera.

2. cena (sdílená, návrh č. 7 a návrh č. 9) každá 40 000 Kč

Návrh č. 9

Autoři: M&P architekti – Markéta a Petr Veličkovi

Spolupráce: Ing. Pavla Drbalová, Ing. Kateřina Sapáková,
Ing. Tomáš Popelínský

HODNOCENÍ POROTY

Návrh se snaží v maximální míře reflektovat dochované hodnoty, doplněn je pouze o soudobý stabilizační a mobiliární. Vše směřuje a je spojeno morovým sloupem, k tomu je využíván koberec dlažby, který se směrem ke středu sloupu zjasňuje, aby takto zdůraznil jeho význam. Zajímavé je propojení různých výškových úrovní mezi náměstím a nákupním střediskem schodištěm. Z celého návrhu je patrné vyvážené propojení zeleně a volného prostoru. Uspořádání plochy před zámekem je poněkud formální. Při dalším dopracování je návrh realizovatelný.

ANOTACE (kráceno)

Prostor náměstí si podnes nese původní barokní koncept. Na dispoziční kříž jsou navěšeny jednotlivé stavby a skrz morový sloup je celá kompozice pevně propojena křesťanskou symbolikou s architektem nejvyšším a jeho zákonitostmi. Náš návrh se snaží prostor s jeho symbolikou očistit. Ctí přirozenou morfologii terénu, podporuje SV a JZ osu kříže, uvolňuje centrální prostor s osou kostel – morový sloup – radnice od dopravy v klidu, navazuje barevností odsekové dlažby na morový sloup, střed záře společně zároveň symbolicky připomíná umístění původní kaple a okolního hřbitova v místě morového sloupu.

Stromy podporujeme jako neoddělitelnou hmotu prostoru poskytující živý stín. Neměníme umístění sochy sv. Jana Nepomuckého. Travnaté plochy zachovávat nechceme, neboť tvoří zbytečnou bariéru v srdci náměstí. Travnatý parter v dolní části náměstí naopak podporujeme, rozšiřujeme pomocí opěrné zídky, která zároveň nese informační tabule.

Dopravu v klidu řešíme s ohledem na její nutnost, nicméně ji umísťujeme do částí náměstí, kterým v celkových pohledech a kompozičních principech neubližuje. Stavební úprava náměstí zároveň počítá s možným pojezdem ve všech plochách k možnému navýšení parkovacích míst při větších společenských akcích. Povrchy jsou navrženy tak, aby změna dlažby podvědomě naváděla k jednotlivým převažujícím způsobům dopravy.

Novým zásahem je otevření prostoru nákupního domu novotvarem schodiště, kterým odstraňujeme nevzhledné zákoutí přízemí obchodu.

A - A' ŘEZPOHLED PODÉLNÝ / M 1 : 500

PŘEHLED OSTATNÍCH NÁVRHŮ

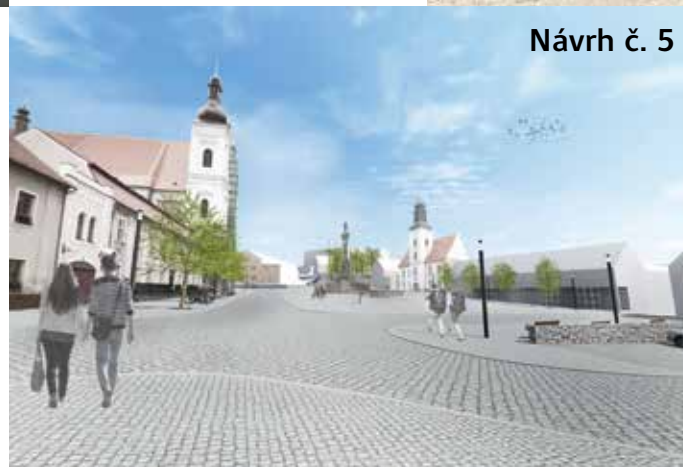
Autoři:
Ing. arch. Karolína Štědrá
Ing. arch. Martin Krise
MgrA. Ondřej Štědrý

Autoři:
Ing. arch. Michal Petr
Ing. arch. Jana Urbanová

Autor:
Ing. arch. Martin Ondráček

Autor:
Ing. arch. Martin Rosa

→
Autor:
Ing. arch. Rom Kostřica

Autoři:
Ing. Beata Gistrova
Ing. arch. Radek Novotný
Alena Zmeškalová

→
Autoři:
Ing. arch. Jiří Ksandr
MgA. Vít Šimek
Ing. arch. Martina Kubešová
Ing. arch. Tomáš Madro
Ing. arch. Darina Bártková

→
Autor:
Ing. arch. Jitka Schneiderová

←
Autor:
Ing. arch. Petr Brožek
Spolupracující osoby:
Ing. arch. Alena
Roztočilová
Bc. Pavlína Šilhánková

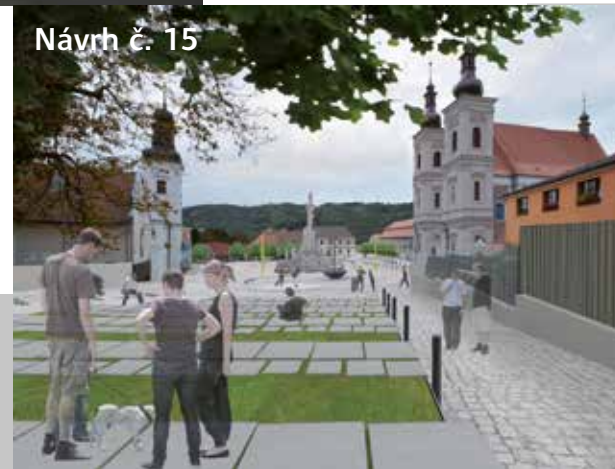
←
Autoři:
Ing. arch. Petr Sládek
Ing. arch. Lucie Roubalová
Ing. arch. Ivan Sládek

→
Autoři:
Ing. arch. Miroslav Moll
Bc. Martina Bláhová
Bc. Barbora Hubková
Bc. Radim Klepárník
Bc. Radovan Vašíček

→
Autoři:
Ing. arch. Roman Strnad
Ing. arch. Jan Vrbka
Ing. arch. Šárka Tauchmanová, PhD.

Další dokumentaci k soutěži
naleznete na webových
stránkách Společnosti
Petra Parlěře – organizátora
soutěže (www.cenapp.cz).

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji Společnosti Petra Parlěře za kvalifikovanou organizaci této architektonické soutěže. Děkuji všem 15 účastníkům z řad architektů za zpracování a zaslání návrhů. Děkuji Mgr. Marii Brázdové, Ph.D., za spoluúčast při organizaci soutěže v zastoupení městyse Lomnice. Děkuji porotě za kvalifikovaně a odpovědně odvedenou práci při posuzování soutěžních návrhů.

starosta Milan Vojta